من نشستن صم بکم استعمل الجمع موقع المفرد للوزن یویدان ای شخص
کان کذلک به از کسی احسن من شخص که نباشد زبانش اندر حکم ای
لا یکون لسانه في حکمه بل یتکلم بکل ما یجري علی لسانه وقیل في الترجمة بیت
دلي کسکله اوتورن بوجقن اسم اولان • یک اولا اول کشیدن کم دلینه
بویوغي یوق • تا یکی یعني فعلت ما نویت حتی ان احدا از دوستان
من الاحباء که در کجاوه بفتح الکاف العربي معرب کژاوه بالفارسیین
وهو الهودج محنت وبلا انیس من بودي الیاء للحکایة ودر حجرهٔ محبت
وصفا جلیس من ترک لفظ بودي اکتفاء بما سبق کما هو قاعدة الاسجاع
برسم قدیم ای العادة القدیمة از در من الباب درآمد ای جاء ودخل ولفظ
در هنا متمم چندانکه نشاط وفرح وملاعبت مفاعلة من اللعب کرد ذلک
الصدیق القدیم وبساط مداعبت وتلطف کسترد بالکاف الفارسي
ماض من کستردن جوابش نکفتم قط وسر از زانوی تعبد بر نکرفتم ای
ما رفعت راسي من رکبة العبودیة رنجیده نکه کرد ای نظر مغضبا وکفت
قطعه کنونت مقصور من اکنون بفتح الهمزة وسکون الکاف
العربي ولما حذفت الهمزة ضمت الکاف تبعا للنون والتاء للخطاب فالمعنی
الآن لک که امکان کفتار بمعنی الکلام هست ای تقدیران تتکلم بکو امر
من کفتن واعلم انه کما یدخل في اول المضارع حرف الباء للاستقبال
کذلک یدخل في اول الامر والنهي بل الماضي والمصدر ایضا للتاکید ای
برادر بلطف وخوشي بفتح الخاء للقافیه که فردا لان الموت قریب
چو پیک اجل والمراد به عزرائیل در رسد لفظ در هنا وفي قوله درکشي زاید
بحکم ضرورت الاضافة بیانیة زبان درکشي من التکلم وقیل في الترجمة •
قطعه تکون سویلکه چوو ارد مجال • کرک سوزي لطفیله سویلیه سن
که یارن اجل بیکی آن ناکهان • ضرور دلي انی باغلیه سن یکی از متعلقان
منش الضمیر راجع الی ذلک الصدیق یعني احدا من الناس المتعلقین
بي برحسب بفتحتین واقعه ای علی ما اخترته من الصمت والعزلة مطلع
کردانید فاعل کردانید ضمیر مستتر راجع الی قوله یکی والضمیر السابق ذکره
مفعوله المقدم ای جعله مطلعا وکفت مخاطبا له فلان اراد به نفسه یعني شیخ

سعدي

[illegible]

[illegible]

[illegible]

سعدي عزم کرده است معنی عزم علی کذا اراد فعله وقطع علیه وقوله
ونیت جزم کانه عطف تفسیر له اذ معنی جزم الشيء قطعه فالمعنی قصد
بنیته مجزومة مقطوعة که بقیهٔ عمر معتکف نشیند ویعتزل عن الناس
وخاموشي کزیند ویختار السکوت تو نیز ایها الرفیق لو اکر توانی ای قدرت
سر خویش کیر خذ راسک واشتغل بما فعله وراه مجانبت بتقدیم النون
علی الباء ای البعد عن الناس پیش ای توجه الیه ولفظ کیر مقدر هنا کما
هو قاعدة الاسجاع کفتا بالف الاشباع کما سبق ای قال ذلک الصدیق
بعزت عظیم الباء للقسم وصحبت قدیم عطف علی مدخول الباء دم
بر نیارم ای لا اتکلم وقدم بر ندارم ای لا ارفع قدمي ولا اذهب من هذا
المکان مکر انکه الا في وقت سخن کفته شود صادرا من شیخ سعدي بر عادت
قدیم ای حتی یتکلم علی العادة القدیمة وطریق مالوف والطریقة المالوفة
که آزردن بالمد وضم المعجمة بمعنی الایذاء دوستان مفعوله فالمصدر
مضاف الی مفعوله جهلست لا یلیق ان یصدر من العالم وکفارت یمین
سهل یعني ان کان قد حلف فکفارته امر سهل وقیل لا حاجة الی تقدیر
الشرط لان اهل الحق اذا اعتقد قلبه علی شيء فنقضه الیمین وخلاف راه صواب
خبر مقدم وعکس رای اولي الالباب عطف علیه والالباب جمع لب بالضم
وهو العقل قوله که ذو الفقار علي ای سیفه المشهور در نیام ای ان یکون
في الغمد مبتداء موخر وزبان سعدي در کام بالکاف الفارسي بمعنی
الحنک عطف الجملة علی الجملة والمعنی ان الامر الممدوح ان یکون سیف
علي رضي الله عنه خارجا عن الغمد مستعملا في الجهاد وکذلک لسان سعدي
ینبغي ان یکون متحرکا ومتکلما بالمعارف والنصایح قطعه زبان
در دهان ای خردمند چیست مضمون هذا المصراع سوال کلید در کنج
بالاضافة في الالفاظ الثلثة صاحب هنر ای مفتاح باب خزینة اهل الفضل
مضمون هذا المصراع جواب چو در ای الباب بسته باشد اذا کان
مغلقا چه داند کسي کیف یعرف احد که جوهر فروش است ای بایع
الجواهر یا پیلهور بکسر الباء الفارسي وفتحي اللام والواو والصید
لاني هو یقال له بالترکي چرچي وقیل في الترجمة قطعه اغزده ندر ای عقللو

بودل

Copyright © King Saud University